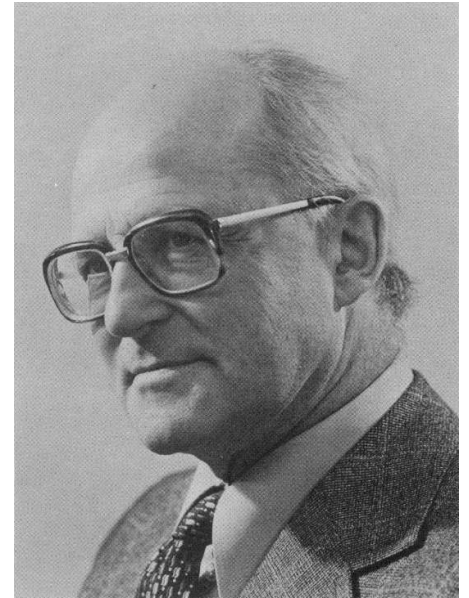

J.S. Cramer

Baambrugse Zuwe 194, 3645 AM Vinkeveen
mars.cram@worldonline.nl

In memoriam

P. de Wolff

Pieter de Wolff (1911–2000)

Pieter de Wolff werd op 25 mei 1911 geboren in de Amsterdamse Jordaan. Hij was de zoon van een koperslager bij de ADM. Zijn moeder heeft er voor gezorgd dat hij doorleerde: van een 'nummerschool', waar hij zijn schooltijd begon, naar de (betere) 'naamschool', daarna naar de HBS, en toen hij 16 jaar oud was naar de universiteit. De Wolff studeerde wis- en natuurkunde, met wiskunde als hoofdvak, en volgde daarnaast colleges in het Zweeds, Deens en Oud-Noors. Hij was 21 toen hij in 1932 afstudeerde. In die jaren was het niet gemakkelijk aan de slag te komen en de Wolff heeft enkele jaren geleefd van een assistentschap bij Clay, van bijlessen, als repetitor. Uit belangstelling volgde hij de colleges statistiek die Tinbergen toen als privaattoecent gaf; en zo kwam het dat hij vanaf 1935 op precaire basis werk vond bij het kleine groepje econometristen avant la lettre dat Tinbergen op het Centraal Bureau voor de Statistiek had verzameld. In 1939 bracht hij met een beurs van de Rockefeller Foundation een jaar door in Zweden en Noorwegen. Tot 1942 bleef hij op het CBS werken en daarna, tot 1947, bij de afdeling marktanalyse van Philips in Eindhoven.

In 1947 werd de Wolff directeur van het gemeentelijk Bureau van Statistiek van Amsterdam en, tegelijkertijd, lector in de statistiek aan de Economische Faculteit van de Gemeente Universiteit. In 1955 werd hij directeur van het Centraal Plan Bureau; daarnaast bleef hij, een dag per week, hoogleraar in Amsterdam. In 1966 nam hij afscheid van het CPB en werd nu gewoon hoogleraar voor de volle werktijd in Amsterdam bij de econometrie-

opleiding, die hij zelf in 1960 in het leven had geroepen. In 1976 ging hij met emeritaat. De Wolff was lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, hij ontving tweemaal een Koninklijke onderscheiding, en hij kreeg in 1969 een eredoctoraat van de Universiteit van Groningen.

De Wolff heeft vele generaties studenten in de economie de beginselen van de statistiek bijgebracht, mede door zijn bekende leerboek *Bedrijfsstatistiek* uit 1949. Zijn vele publicaties gaan vrijwel alle over actuele economische vraagstukken, zijn negen promovendi schreven economische proefschriften.

Zijn grote maatschappelijke loopbaan begon toen hij directeur werd van het Centraal Planbureau. In die functie heeft hij voor het CPB een vaste plaats bevochten in de economische beleidsbepaling van de Regering. De Wolff heeft er voor gezorgd, dat de stem van het CPB, heel vaak door hemzelf vertolkt, werd gehoord in de Sociaal-Economische Raad, in de Centrale Economische Commissie, bij de OESO, in talloze adviescommissies. Deze werkzaamheden heeft hij na zijn vertrek van het CPB voortgezet, waar dat mogelijk was tot op zeer hoge leeftijd.

Hij was lid van de Sociaal-Economische Raad (ook toen hij geen directeur van het CPB meer was), voorzitter van de Commissie voor Reken- en Informatieverwerkende Apparatuur, voorzitter van de Commissie Voorbereiding Onderzoek Toekomstige Maatschappij Structuur, die tot de oprichting van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en het Sociaal-Cultureel Planbureau heeft

geleid. Dan was hij lid van de Oosterschelde Commissie, lid van de Raad voor Advies voor het Wetenschapsbeleid, voorzitter van de Centrale Commissie voor de Statistiek, lid van het Curatorium van het Mathematisch Centrum, voorzitter van IIASA-Nederland, voorzitter van het bestuur van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. En dit is vast geen volledige lijst. Sommige van deze functies waren louter bestuurlijk, in andere kon hij zijn sterke voorkeur voor een zakelijke en liefst kwantitatieve aanpak van maatschappelijke vraagstukken laten gelden.

De Wolff is niet de enige van zijn generatie die na een natuurwetenschappelijke studie zijn belangstelling heeft verlegd naar economische vraagstukken, maar hij is uitzonderlijk door zijn veelzijdige en succesvolle maatschappelijke en bestuurlijke loopbaan. Uit de schets van zijn leven, die hij zelf bij zijn afscheid van het IISG schreef, blijkt wel hoe veel betekenis hij daar aan hechtte.

De Wolff was buitengewoon snel van geest, begiftigd met een ruime belangstelling, en zeer leergierig, tot op hoge leeftijd; hij leerde na zijn 80ste nog nieuw Grieks en bracht dit in de praktijk in Griekse restaurants. In de omgang met anderen was hij heel direct, open, spontaan, met oprechte belangstelling voor de ander; zo eerlijk als goud, soms wat ongeduldig. Een zekere onstuimigheid is hem zijn hele leven bijgebleven, en zo bleef hij tot op zeer hoge leeftijd altijd even jong.

Hij overleed op 18 januari 2000 te Heemstede.

